

# Advies over de hervorming van de toeleidingsprocedure persoonsvolgende financiering

---

Aanbevelingen naar aanleiding van de wijzigingen van het decreet over de persoonsvolgende financiering

**Datum van publicatie:** 25 april 2025



Noozo | [info@noozo.be](mailto:info@noozo.be) | 02 274 00 31 | [www.noozo.be](http://www.noozo.be)  
Vooruitgangstraat 323 bus 7, 1030 Brussel  
Ondernemingsnr. 0778291475 | RPR Brussel

**Advies op eigen initiatief** over het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet tot oprichting van het VAPH en van het decreet houdende de persoonsvolgende financiering wat betreft de verwerking van persoonsgegevens, de aanvraag van een persoonsvolgend budget, de samenloop van procedures en de verplichting om een uittreksel uit het strafregister voor te leggen

**Contactpersonen:**

Bram Bogaerts | [bram@noozo.be](mailto:bram@noozo.be)

Veronique Deblon | [veronique@noozo.be](mailto:veronique@noozo.be)

# Inhoud

---

<b>1. Samenvatting .....</b>	<b>4</b>
<b>2. Wijzigingen in het decreet over de persoonsvolgende financiering.....</b>	<b>7</b>
<b>2.1 Situering .....</b>	<b>7</b>
<b>2.2 Wat houdt dit voorstel in? .....</b>	<b>8</b>
Huidige toeleidingsprocedure	8
Hervorming toeleidingsprocedure	9
Andere belangrijke punten uit het voorstel	10
<b>3. Algemene bedenkingen bij het decreet .....</b>	<b>11</b>
<b>4. Standpunten en aanbevelingen NOOZO .....</b>	<b>13</b>
<b>4.1 Algemeen .....</b>	<b>13</b>
<b>4.2 Aandachtspunten en aanbevelingen .....</b>	<b>14</b>
VN-Verdrag Handicap	14
Garandeer het recht op ondersteuning	15
Naar een meer duurzaam en dynamisch systeem	16
Vraagverheldering en ondersteuningsplanning	17
Uniforme inschaling	18
Vlotte overgang en continuïteit	19
Gegevensverwerking en gegevensdeling	21
Verplichting tot voorlegging van een uittreksel uit het strafregister	22
Samenloop van procedures en verhaalmogelijkheden	23
<b>5. Woordenlijst.....</b>	<b>25</b>

# 1. Samenvatting

---

Beleidsmakers willen de aanvraagprocedure voor een persoonsvolgend budget veranderen via een wijziging aan het decreet houdende de persoonsvolgende financiering. Met dit voorstel willen ze enerzijds de aanvraag van een persoonsvolgend budget vereenvoudigen. Anderzijds zou de wijziging ervoor moeten zorgen dat het toegekende budget beter aansluit bij de ondersteuningsnood.

Daarvoor wordt de aanvraagprocedure opgesplitst in twee fasen:

1. Een eerste fase waarin een persoon een aanvraag indient. Wanneer de persoon een erkenning ontvangt als persoon met een handicap, dan wordt de aanvraag op een wachtlijst geplaatst.
2. Een tweede fase waarbij de zorgzwaarte van de persoon wordt ingeschaald, en een budget wordt toegekend.

NOOZO is principieel voorstander van vereenvoudigde procedures, simpele administratieve processen en hervormingen gericht op meer efficiëntie en transparantie. We waarschuwen echter dat met deze hervorming een aantal sleutelementen ontbreken om tot een echt transparant en duurzaam systeem te komen dat het recht op ondersteuning garandeert.

- **Wachtlijsten blijven een probleem:** personen met een handicap uit een lagere prioriteitengroep zullen nog altijd lang moeten wachten op hun budget.
- Er is **geen sprake van een echt dynamisch budgetsysteem**, waarbij het budget meegroeit met de veranderde ondersteuningsbehoefte van een persoon.
- **Wachtlijsten worden nog moeilijker te beheersen**, omdat de overheid moeilijker zal kunnen inschatten hoeveel middelen vrijgemaakt moeten worden om de wachtlijsten weg te werken.
- **Onduidelijke verhaalmogelijkheden bij toewijzing en budgetbepaling.** Het voorstel tot decreet spreekt zich niet duidelijk uit over hoe mensen bezwaar kunnen maken tegen

hun indeling in een bepaalde prioriteitsgroep of de hoogte van hun budget.

- **Verminderde rechtszekerheid:** pas wanneer er budget vrijkomt, zal de budgethoogte bepaald worden via een zorgzwaarte-inschaling. De PVB-aanvrager weet dus niet meer waar hij recht op heeft.
- Personen met een handicap hebben geen zekerheid dat hun **persoonsgegevens op een transparante en veilige manier** worden verwerkt.

Wij geven daarom volgende aanbevelingen:

- ✓ Werk een stappenplan uit richting een duurzaam en dynamisch systeem voor ondersteuning, zonder wachttijden of tweefase-aanpak in de toeleiding, met budgetten die de actuele noden volgen. Garandeer het recht op ondersteuning door een open-end financiering, zodat er altijd budget beschikbaar is voor personen met een handicap om in eigen regie de juiste zorg en ondersteuning te regelen.
- ✓ Onderzoek de gevolgen van het schrappen van het ondersteuningsplan en het uitstellen van de zorgzwaarte-inschaling op de informatievoorziening voor toekenning en prioritering. Besteed daarbij bijzondere aandacht aan de gevolgen voor de inspraak en zeggenschap van personen met een handicap over hun eigen ondersteuningsvraag, ook voor hen die geen ondersteuning krijgen vanuit een dienst of voorziening.
- ✓ Blijf investeren in een toegankelijk traject van vraagverheldering en ondersteuningsplanning dat mensen ondersteunt om hun leven vorm te geven. Informeer aanvragers over de verschillende ondersteuningsvormen en hun rechten, inclusief de inschaling en het moment waarop hun budget beschikbaar zal zijn.
- ✓ Investeer in kwalitatieve opleiding en ondersteuning van medewerkers en beoordelaars. Op deze manier kan gewerkt worden aan een uniforme inschaling in prioriteitengroepen en objectieve beoordeling ervan.

- ✓ Garandeer continuïteit van ondersteuning bij transities. Besteed extra aandacht aan jongeren die overstappen van een persoonlijk assistentiebudget (PAB) of jeugdhulp naar een persoonsvolgend budget. Maak ook deze overgang administratief eenvoudiger.
- ✓ Communiceer duidelijk en toegankelijk over de aanvraag- en toeleidingsprocedure. Zorg voor begrijpelijke en makkelijk vindbare informatie voor gebruikers en hun netwerk. Houd rekening met handicapdiversiteit in administratieve processen en bied voldoende ondersteuning hierbij.
- ✓ Vermijd in het nieuwe systeem een toename van de werklast bij multidisciplinaire teams en mogelijke vertraging bij afhandeling van noodprocedures.
- ✓ Waarborg een correcte overgangsregeling. Zorg voor concrete maatregelen voor mensen die al op de wachtlijst staan. Ook zij moeten binnen een aanvaardbare wachttijd perspectief hebben op een persoonsvolgend budget.
- ✓ Bescherm persoonsgegevens zorgvuldig en transparant. Deel informatie alleen met geïnformeerde toestemming van de gebruiker en zorg voor inzagerecht en eenvoudige intrekking. Garandeer ook ondersteuning wanneer een persoon geen toestemming geeft tot gegevensdeling.
- ✓ Behoud de huidige verhaalmogelijkheden tijdens de verschillende fasen van de toeleidingsprocedure. Maak het proces voor heroverweging van prioritering of budgettoekenning transparant en eenvoudig. Zorg ervoor dat de samenloop van procedures niet leiden tot rechtsongelijkheid. Zorg ervoor dat minstens dezelfde administratieve en juridische instrumenten behouden blijven.

## 2. Wijzigingen in het decreet over de persoonsvolgende financiering

---

### 2.1 Situering

In het vorige Vlaams regeerakkoord 2019-2024 staat dat de procedure om een persoonsvolgend budget (PVB) aan te vragen eenvoudiger moet worden: "Om ondersteuning op maat te realiseren moet de budgethoogte beter afgestemd zijn op de actuele ondersteuningsvraag en ondersteuningsnood van de persoon. Het budget moet dus dichterbij het moment van de terbeschikkingstelling kunnen worden bepaald."

Het hele proces – van de aanvraag tot de daadwerkelijke ondersteuning – moet beter op elkaar aansluiten. Dit houdt in dat ondersteuningsplannen flexibel aangepast kunnen worden wanneer de zorgbehoefte verandert.

Het voorstel tot wijziging van de Vlaamse regelgeving over zorg en ondersteuning voor personen met een handicap is een uitwerking van het nieuwe Vlaamse regeerakkoord 2024-2029 dat de procedure voor de aanvraag van een persoonsvolgend budget (PVB) eenvoudiger en efficiënter wil maken. In dit voorstel zal inschaling en budgetbepaling pas plaatsvinden wanneer mensen effectief in aanmerking komen voor een terbeschikkingstelling van het budget.

De parlementsleden van de politieke meerderheid (N-VA, Vooruit, CD&V) van de Commissie Welzijn van het Vlaams Parlement dienden op 17 december 2024 dit voorstel van decreet in.

Intussen ontving de commissie drie adviezen over dit decreetsvoorstel:

- Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens
- Het advies van de Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG)

- Het advies van de Raad van State

Het voorstel van decreet en bijhorende adviezen kan je terugvinden op de [website van het Vlaams Parlement](#).

## 2.2 Wat houdt dit voorstel in?

### Huidige toeleidingsprocedure

Sinds 2017 werkt Vlaanderen met een systeem van persoonsvolgende financiering voor de ondersteuning van personen met een handicap. In dit systeem ontvangen personen een budget dat wordt berekend op basis van de ondersteuningsnood van de persoon zelf. Dit is een belangrijke stap om personen met een handicap meer autonomie en regie te geven.

Het persoonsvolgend budget wordt toegekend door het VAPH. Om mensen hun budget objectief te berekenen moeten personen met een handicap een procedure doorlopen. Die bevat de volgende stappen:

1. **Vraag verduidelijken:** De persoon formuleert een duidelijke ondersteuningsvraag door een ondersteuningsplan (OP PVB) op te stellen. Hiervoor kan hij hulp krijgen van dienst ondersteuningsplan (DOP) of een dienst maatschappelijk werk (DMW).
2. **Beoordeling:** Een multidisciplinair team (MDT) maakt een verslag over de handicap en ondersteuningsnood met behulp van het Zorgzwaarte-instrument (ZZI).
3. **Beslissing:** De Vlaamse Toeleidingscommissie (VTC) en het VAPH bepalen:
  - of de persoon recht heeft op een budget,
  - in welke prioriteitengroep hij terechtkomt,
  - wat de budgethoogte is.
4. **Voorlopige beslissing:** De persoon krijgt een voorlopige beslissing en kan beroep aantekenen bij de heroverwegingscommissie (HOC).



5. **Definitieve beslissing:** Na 45 dagen (of na de heroverweging) wordt de definitieve beslissing genomen en komt de persoon op een wachtlijst te staan. De prioriteitengroep waarin de persoon werd ingedeeld, bepaalt de wachttijd.

Deze hele procedure duurt gemiddeld negen maanden.

## Hervorming toeleidingsprocedure

De kernambitie van het voorstel van decreet is om de doorlooptijd bij aanvraag van een persoonsvolgend budget te verkorten en de procedure te vereenvoudigen. Daarvoor wordt de aanvraagprocedure opgesplitst in twee fasen:

1. **Eerste fase:** De persoon dient een aanvraag in met een verslag van een multidisciplinair team. Daarna volgt het oordeel of hij recht heeft op een PVB. Als dat zo is, wordt de aanvraag op de wachtlijst gezet en in een prioriteitengroep geplaatst, maar de budgethoogte wordt nog niet bepaald. Binnen deze aanvraagprocedure wordt de opmaak van het ondersteuningsplan (OP-PVB) geschrapt.
2. **Tweede fase:** Wanneer er financiële middelen beschikbaar zijn, wordt de actuele zorgnood beoordeeld met een zorgzwaarte-inschaling (ZZI). Op basis van de ondersteuningsnood wordt de hoogte van het budget bepaald en toegekend.

Vandaag botsen personen met een handicap vaak op het probleem dat de budgethoogte niet langer actueel is wanneer ze hun budget in handen krijgen. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer er een lange tijd zit tussen de aanvraag en de eerste uitbetaling, en de ondersteuningsnood ondertussen is toegenomen. Dit voorstel van decreet zou moeten zorgen voor een snellere en klantvriendelijkere aanvraagprocedure. Door de budgethoogte pas in de tweede fase te bepalen, zal het budget beter aansluiten bij de actuele zorgbehoefte. De aanvraagprocedure hoeft niet opnieuw doorlopen worden bij een veranderde ondersteuningscontext. Daarnaast moet deze hervorming ervoor zorgen dat overbodige

(systeem)kosten worden vermeden en de beschikbare middelen efficiënter worden ingezet. De vrijgekomen middelen zouden dan gaan naar extra persoonsvolgende budgetten.

## **Andere belangrijke punten uit het voorstel**

- **Verwerking van persoonsgegevens**
  - Het VAPH krijgt meer toegang tot het Rijksregister om de gegevens van personen met een handicap en hun vertegenwoordigers beter te beheren.
  - Ook medewerkers van organisaties die meewerken aan de indicatiestelling en vraagverheldering, voorzieningen en bestuurders van organisaties die financiering aanvragen, en bijstandsorganisaties vallen hieronder. Op dit moment moeten deze organisaties altijd expliciete toestemming hebben van de persoon om persoonsgegevens te raadplegen. De wijzigingen in het decreet zullen ervoor zorgen dat deze organisaties automatisch toegang krijgen tot de nodige gegevens, zonder telkens aparte toestemming van de betrokken personen te moeten vragen. Dit zorgt voor een snellere en efficiëntere werking. De toegang tot persoonsgegevens is beperkt en gebeurt uitsluitend voor de taken van de organisatie en gedurende de duur van de ondersteuning.
  - Er komen duidelijke regels rond gegevensverzameling, bewaartermijnen en digitale oplossingen voor wetenschappelijk onderzoek.
- **Verplichting van een uittreksel uit het strafregister**
  - Medewerkers van vergunde zorgaanbieders die werken met personen met een handicap moeten een uittreksel uit het strafregister voorleggen om misbruik en grensoverschrijdend gedrag te voorkomen.

- **Samenvoeging van procedures**

- De administratieve en juridische procedures worden beter op elkaar afgestemd, zodat mensen niet onnodig lang moeten wachten op beslissingen.

### **3. Algemene bedenkingen bij het decreet**

---

Het voorstel tot decreet, met een aanpak in twee fasen en een kortere doorlooptijd bij aanvraag, lijkt op het eerste gezicht positief. De toeleidingsprocedure wordt vereenvoudigd. Daardoor sluit het toegekende budget beter aan bij de actuele ondersteuningsvraag en -nood op het moment dat het budget ter beschikking wordt gesteld. Doordat de inschaling van de zorgzwaarte pas in de tweede fase gebeurt, krijgen PVB-gerechtigden hun budget op basis van hun (meer) 'actuele' ondersteuningsnood.

Toch roept het voorstel bij nadere bestudering veel vragen op, en botsen personen met een handicap op een aantal drempels die hun toegang tot zorg en ondersteuning verhinderen.

- **Wachlijsten blijven een probleem.** De nieuwe procedure lost de lange wachttijden voor mensen met een lagere prioriteit niet op. Ook blijft het budget na toekenning hetzelfde, waardoor het niet meegroeit met de veranderende ondersteuningsbehoefte. Er is geen sprake van een dynamisch budgetstelsel, met open-end financiering.
- **Wachlijsten worden nog moeilijker te beheersen.** Met het wegvallen van de budgethoogte in de eerste fase zal de overheid geen zicht meer hebben op de totale vraag aan persoonsvolgende financiering. De Vlaamse regering zal moeilijker kunnen inschatten hoeveel middelen vrijgemaakt moeten worden om de wachlijsten weg te werken.

- **Onduidelijke verhaalmogelijkheden bij toewijzing en budgetbepaling.** Het voorstel tot decreet spreekt zich niet duidelijk uit over hoe mensen bezwaar kunnen maken tegen hun indeling in een bepaalde prioriteitengroep of de hoogte van hun budget. De aanvrager zal pas na de toekenning in de tweede fase bezwaar kunnen maken tegen de budgetcategorie. De mogelijkheid om zich tot de heroverwegingscommissie te wenden, lijkt in de tweede fase te verdwijnen. De enige optie zou dan via de arbeidsrechtbank lopen, wat ingewikkelder en duurder is.
- **Verminderde rechtszekerheid.** Pas wanneer er budget vrijkomt, zal de budgethoogte bepaald worden via een zorgzwaarte-inschaling. De PVB-aanvrager weet dus niet meer waarop zij of hij recht heeft. Met het wegnemen van het recht op een inschaling en bijhorende budgethoogte wordt de rechtszekerheid van het recht op ondersteuning verzwakt. In het slechtste geval komt er voor PVB-aanvragers in prioriteitengroep 2 of 3 nooit een inschaling met bepaling van de budgethoogte, omdat er onvoldoende of geen middelen worden vrijgemaakt. Op welke manier kunnen zij hun recht op ondersteuning van de overheid doen gelden indien een inschaling uitblijft? Bovendien kan elke aanpassing aan de methode voor inschaling of methode voor budgetbepaling in de toekomst een nieuwe besparingsmaatregel betekenen. Aanvragers zullen hiertegen moeilijker in beroep kunnen gaan. Ze zullen niet meer precies kunnen aantonen wat de mogelijke gevolgen zijn voor hun budgetbepaling wanneer de regelgeving wijzigt.
- **Nood aan transparante en veilige verwerking van persoonsgegevens.** Het VAPH en samenwerkende organisaties krijgen toegang tot persoonsgegevens van mensen met een handicap. Er is nood aan een duidelijke en strikt afgebakende omgang met deze gevoelige informatie. Gebruikers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens enkel worden gebruikt waarvoor zij (of zijn/haar

wettelijke vertegenwoordiger) expliciet toestemming geven, en dat dit gebeurt binnen de grenzen van de geldende Europese privacywetgeving (GDPR). Bovendien is het essentieel dat de toegang tot persoonsgegevens strikt beperkt blijft: zowel op vlak van inhoud (wat wordt geraadpleegd) als in tijd (hoelang deze informatie beschikbaar blijft).

## 4. Standpunten en aanbevelingen NOOZO

---

### 4.1 Algemeen

Graag herinneren we de leden van het parlement eraan dat NOOZO - Vlaamse adviesraad handicap als formeel participatieorgaan advies geeft aan de Vlaamse Regering over beleidsvoorstellen en onderwerpen die belangrijk zijn in het leven van personen met een handicap.

NOOZO kan ook advies op eigen initiatief geven. Met dit advies formuleren we aanbevelingen bij het voorstel tot wijziging van de Vlaamse regelgeving over zorg en ondersteuning voor personen met een handicap.

NOOZO is principieel voorstander van vereenvoudigde procedures, simpele administratieve processen en hervormingen gericht op meer efficiëntie en transparantie. Het is van belang dat de toeleidingsprocedure **transparant, efficiënt en gebruiksvriendelijk** is. Personen met een handicap en hun vertegenwoordigers moeten deze procedure zonder administratieve lasten kunnen doorlopen. We erkennen het belang om de toeleidingsprocedure op enkele vlakken te vereenvoudigen. Deze hervorming zou dan wel moeten gebeuren op voorwaarde van een snelle invoering van een duurzaam systeem dat via open-end financiering het recht op ondersteuning garandeert van alle personen met een handicap.

Het is zinnig om het **ondersteuningsplan niet langer verplicht** te maken in de aanvraagprocedure. Het ondersteuningsplan dient tenslotte een **vrijblijvend hulpmiddel** te zijn voor de persoon in een proces van vraagverheldering of trajectbegeleiding om de persoon te helpen bepalen hoe hij of zij het persoonsvolgend budget wenst te besteden, met andere woorden: op welke manier diensten of mensen je kunnen helpen je toekomstplannen te realiseren, met de juiste ondersteuning.

## 4.2 Aandachtspunten en aanbevelingen

### VN-Verdrag Handicap

Het VN-Verdrag Handicap stelt dat het belangrijk is om de autonomie en de zelfstandigheid van mensen met een handicap te bevorderen. Daartoe moeten mensen ondersteuning krijgen die hun inclusie bevordert en hun keuzemogelijkheden over hun eigen leven verhoogt. In artikel 19 van het VN-Verdrag handicap wordt gesteld dat het aan de overheid is om maatregelen te nemen die personen met een handicap de mogelijkheid geven om in de maatschappij te wonen, deel te nemen aan de samenleving en toegang te hebben tot ondersteunende diensten, waaronder persoonlijke assistentie. Persoonsvolgende financiering kan hiervoor een belangrijke hefboom zijn. Tegelijkertijd moeten alle domeinen van het maatschappelijk leven inspanningen leveren om een betere toegankelijkheid en brede inclusie te realiseren.

Het VN-comité wees in het eerste statelijke rapport voor België op de noodzaak om de **wachtlijsten planmatig aan te pakken** en in dit plan **voldoende financiële middelen** toe te kennen en meerdere levensdomeinen bij de uitvoering van het plan te betrekken. Het is daarbij nodig om gelijktijdig te investeren in handicapspecifieke ondersteuning en de algemene publieke dienstverlening te bevorderen.

Ook in haar slotopmerkingen over het gecombineerde tweede en derde periodieke verslag van België (2024) klaagt het comité het **gebrek aan voldoende financiering** aan. Aanvragers worden

hierdoor op **onevenredig lange wachtlijsten** geplaatst. Dit staat het recht op zelfstandig wonen en opname in de gemeenschap in de weg. Het comité herhaalt de noodzaak om voldoende administratieve en financiële middelen beschikbaar te stellen voor ondersteuning, zodat mensen zelfstandig kunnen wonen en actief kunnen deelnemen aan de samenleving.

## **Garandeer het recht op ondersteuning**

Vanuit NOOZO pleiten we voor een garantie van het recht op ondersteuning. Het systeem van persoonsvolgende financiering helpt mensen met een handicap om zelf keuzes te maken en hun leven op hun eigen manier te organiseren. Persoonsvolgende financiering is geen doel op zich, maar een belangrijke hefboom om een inclusieve samenleving mogelijk te maken. Mensen met een handicap hebben hun persoonsvolgend budget (PVB) nodig om in eigen regie de juiste zorg en ondersteuning te regelen.

Het voorstel van decreet zorgt voor een kortere doorlooptijd bij de aanvraag van een budget, maar dit **lost de wachttijd voor wachtenden (vooral in prioriteitengroep 2 en 3) niet op**. De beschikbare middelen voor de effectieve toewijzing van een persoonsvolgend budget blijven tekort schieten. Hierdoor zullen personen nog steeds lange tijd moeten wachten, zonder perspectief op hulp of ondersteuning op maat.

De nieuwe procedure blijft vasthouden aan het principe om vragen op de wachtlijst te verdelen in 'dringende' en 'minder dringende' vragen. De prioritering en dringendheid hangt onder meer af van de draagkracht van het netwerk. Mensen met een **persoonlijk netwerk** komen makkelijker **onderaan de wachtlijst** terecht. Dit gaat in **tegen de principes van het VN-Verdrag Handicap** dat mensen met een handicap als volwaardige burgers ziet die hun eigen keuzes kunnen maken over ondersteuning. De keuze voor ondersteuning door het netwerk moet een vrije keuze zijn. De beschikbaarheid van mantelzorg mag geen bepalende factor zijn bij indicatiestelling en prioriteitsbepaling.

De indieners van het voorstel tot decreet gaan ervan uit dat de hervorming van de toeleidingsprocedure met een kortere doorlooptijd minder kosten zou voortbrengen. Hierdoor zouden er middelen vrijkomen die naar extra persoonsvolgende budgetten kunnen gaan. Echter is het voorstel niet concreet welke budgettaire effecten dit zal teweegbrengen en zijn er **geen garanties** dat deze hervorming ook effectief kortere doorlooptijden zal waarmaken.

## **Naar een meer duurzaam en dynamisch systeem**

Door enkel de zorgzwaarte te bepalen in de tweede fase van de aanvraagprocedure krijgen personen met een handicap hun maximale budget volgens de objectieve ondersteuningsnood. Vanuit NOOZO vinden we het niet correct om het systeem te benoemen als "flexibele budgetten". Het is positief dat herzieningsvragen van de budgethoogte tijdens de wachttijd overbodig worden, maar na de terbeschikkingstelling van een budget zal de budgethoogte onveranderd blijven.

Een **werkelijk dynamisch budgetstelsel groeit mee met de ondersteuningsnood** die doorheen het leven kan toenemen of afnemen. Het persoonlijk netwerk kan bijvoorbeeld krimpen of uitbreiden. Of technologische vooruitgang kan mensen met een handicap helpen om ondersteuning op een alternatieve manier te organiseren. In ideale omstandigheden verandert het budget mee met de veranderlijke ondersteuningsnood.

Bovendien zorgt deze nieuwe toeleidingsprocedure ervoor dat de **overheid geen zicht meer zal hebben op de totale vraag** aan persoonsvolgende financiering. Op welke manier zal de Vlaamse regering kunnen inschatten hoeveel middelen vrijgemaakt moeten worden om de wachtlijsten te beheersen of in te perken? Vooral wie in prioriteitengroep 2 of 3 wordt ingedeeld, moet binnen een aanvaardbare wachttijd perspectief blijven hebben op een persoonsvolgend budget. De overheid dient daarnaast ook te voorzien in een groeipad voor de financiering van de rechtstreekse



toegankelijke zorg (RTH) en ondersteuning. Ook daar lopen wachttijden hoog op.

De regering moet een stappenplan ontwikkelen richting een **duurzaam en dynamisch systeem** voor ondersteuning zonder wachttijden, met budgetten die de actuele noden volgen. Dit is een gemiste kans in het voorstel tot decreet.

In het [advies van de Vlaams Raad WVG](#) worden structurele maatregelen voorgesteld zodat personen met een zorg- en ondersteuningsnood **direct geholpen** worden, zonder een systeem van een tweefase-aanpak. Dit systeem moet de **nodige flexibiliteit** vertonen om eenvoudig en snel in te spelen op de actuele zorgzwaarte en ondersteuningsnoden. Het recht op ondersteuning kan gegarandeerd worden via een **open-end financiering** waardoor altijd budget beschikbaar is voor gebruikers die het nodig hebben. NOOZO volgt dit pleidooi voor verdere stappen richting een dynamischer systeem.

We pleiten voor een grondige hervorming in lijn met de verwachtingen van het VN-Verdrag Handicap, met behoud van persoonsvolgende financiering als vertrekpunt zodat kernprincipes zoals zelfregie, ondersteunde besluitvorming (supported decision-making), keuzevrijheid, autonomie en het recht op ondersteuning gegarandeerd zijn.

## Vraagverheldering en ondersteuningsplanning

In de nieuwe procedure krijgen personen bij de aanvraag niet langer een inschaling van hun ondersteuningsnood en erkenning voor een bijpassende budgethoogte. Die keuze vertrekt vanuit de wens om de aanvraagprocedure te vereenvoudigen en de budgethoogte beter af te stemmen op de actuele ondersteuningsnood op het moment van de terbeschikkingstelling van het persoonsvolgend budget. We zijn bezorgd dat het wegnemen van het recht op een inschaling en bijhorende budgethoogte de **rechtszekerheid van het recht op ondersteuning verzwakt**. Bij toewijzing van het

persoonsvolgend budget zou een mededeling van de datum van terbeschikkingstelling samen met de bijhorende budgethoogte, de aanvragers meer rechtszekerheid bieden.

In de hervormde toeleidingsprocedure zou het ondersteuningsplan persoonsvolgend budget (OP-PVB) verdwijnen. Dit mag niet betekenen dat vraagverheldering en ondersteuningsplanning volledig ondergesneeuwd raken. Beide trajecten blijven belangrijk om na te denken over zelfregie, de gewenste ondersteuning in de verschillende levensdomeinen, de weg naar een inclusief leven en de rol en versterking van het eigen sociaal netwerk. Daarbij moet aandacht gaan naar **duidelijke informatie over verschillende ondersteuningsvormen** en hun rechten om hiervan gebruik te maken.

Een **ondersteuningsplan** (of inclusieve oriëntatie) zien we als een dynamisch levend instrument (of traject) dat meegroeit met de ondersteuningsnoden en levensdoelen van de persoon met handicap. Zo'n plan is **vrijblijvend**, geen verplichting.

Op welke manier die vraagverheldering en ondersteuningsplanning aan bod komt bij de hervorming van de toeleidingsprocedure wordt niet concreet uitgewerkt in het voorstel tot decreet. We benadrukken het belang van goede vraagverheldering en inclusieve oriëntatie die breder gaat dan een ondersteuningsplanning in functie van persoonsvolgende financiering. Op welke manier zal de **vraagverheldering op maat** georganiseerd worden zodat ondersteuning afgestemd blijft op veranderende levensomstandigheden?

## Uniforme inschaling

Het OP PVB zou verdwijnen, waardoor beoordelaars over minder informatie beschikken bij prioritering. Dit betekent dat het **multidisciplinair verslag** voldoende **gedetailleerde informatie zal moeten bevatten** zodat leden van het interdisciplinair team, de VAPH-medewerkers, de Vlaamse toeleidingscommissie (VTC) en de heroverwegingscommissie (HOC) juiste inschattingen en

weloverwogen beslissingen kunnen maken. Dit stelt vragen over de uniformiteit van inschaling van prioriteitengroepen en de objectieve beoordeling ervan. Om dit te ondervangen zal geïnvesteerd moeten worden in degelijke ondersteuning en **kwantitatieve opleiding** van medewerkers.

Bij de beoordeling moet ook rekening gehouden worden met **handicapdiversiteit**. Hierbij mogen dus personen met onzichtbare handicaps (bv. neurodivergentie), doofblinde personen, zeldzame aandoeningen,... niet over het hoofd gezien worden. Wij ontvingen een reeks signalen dat dit vandaag het geval is, en vragen om dit in kaart te brengen.

### **Transparante methode van budgetbepaling**

Wanneer het ondersteuningsplan (OP PVB) zou wegvallen en de zorgzwaarte-inschaling zou verschuiven naar de tweede fase, dan krijgt ook het **instrument voor inschaling** van zorgzwaarte meer gewicht. Het voorstel van decreet legt **niet concreet** vast welke methode van budgetbepaling moet gehanteerd worden. De overheid kan dus steeds de spelregels veranderen. Elke aanpassing aan de methode voor inschaling of methode voor budgetbepaling kan in de toekomst een besparingsmaatregel betekenen.

Bij wijzigingen aan de methode voor budgetbepaling moet het instrument fijnmazig genoeg zijn om de juiste vraagverduidelijking en ondersteuningsnoden in kaart te brengen. De bijhorende budgethoogte moet voldoende de ondersteuningskosten dekken.

### **Vlotte overgang en continuïteit**

Bij de invoering van het decreet moet op een duidelijke en toegankelijke manier gecommuniceerd worden naar alle gebruikers en hun netwerk.

De **administratieve processen** in de aanvraagfase moeten voor gebruikers op een makkelijke en toegankelijke manier, met voldoende aandacht voor handicapdiversiteit afgehandeld kunnen

worden. Het aanvraagformulier moet snel raadpleegbaar en makkelijk vindbaar aangeboden worden, in eenvoudige en begrijpelijke taal. Alle websites en applicaties die gebruikt worden moeten voldoen aan de Europese richtlijn rond **toegankelijkheid** van websites.

NOOZO vraagt duidelijkheid over de situatie van personen die reeds de huidige procedure hebben doorlopen en op de wachtlijst staan. Welke **overgangsmaatregelen** zullen getroffen worden voor deze groep? We verzoeken om een soepele overgang, waarbij de situatie voor personen op de wachtlijst niet verslechtert. Dit betekent geen verlaging of schrapping van de reeds toegekende budgetcategorie en geen extra wachttijd. We verwijzen hiervoor naar artikel 23 van de Grondwet waarin gesteld wordt dat iedereen het recht heeft om een menswaardig leven te leiden en de **standstill-verplichting** waardoor verleende rechten in de toekomst behouden dienen te blijven.

We vragen bij **noodprocedures** in de nieuwe toeleidingsprocedure **garanties voor een snelle en onmiddellijke toekenning** van een (tijdelijk) persoonsvolgend budget. In het voorstel tot decreet zal bij de hervorming van de toeleidingsprocedure enkel nog het multidisciplinaire team (MDT) betrokken worden, waardoor het aantal intermediaire actoren gereduceerd wordt. De werklust voor MDT's door de nieuwe procedure mag niet toenemen. Mogelijke vertraging bij afhandeling van noodprocedures moet te allen tijde vermeden worden.

Tenslotte vraagt NOOZO ook bijzondere aandacht voor het garanderen van **continuïteit van ondersteuning** bij de transitie van **jongeren** met een persoonlijk assistentiebudget (PAB) of na jeugdhulp (MFC) naar een persoonsvolgend budget. Het persoonsvolgend budget na jeugdhulp is een budget dat, onder voorwaarden, automatisch en sneller ter beschikking gesteld kan worden aan jongvolwassenen. Een PAB kan na jeugdhulp enkel zonder onderbreking worden omgezet naar een PVB als de volledige PVB-aanvraag wordt doorlopen voor de 22<sup>e</sup> verjaardag van de persoon. Soms gebeurt het dus dat personen zonder

ondersteuning vallen tot de terbeschikkingstelling van het PVB. De nieuwe procedure biedt ook geen antwoord op het probleem van het aftoppen van het persoonsvolgend budget na jeugdhulp op basis van de zorgkost binnen het minderjarigensysteem. Het is jammer dat in de nieuwe procedure de overgang van minder- naar meerderjarigheid **niet administratief eenvoudiger is gemaakt** door het **budget na jeugdhulp automatisch toe te kennen**. Een volledige aanvraagprocedure opnieuw doorlopen is omslachtig en zorgt voor een onnodige extra last.

## Gegevensverwerking en gegevensdeling

De hervorming van de toeleidingsprocedure maakt dat het VAPH en samenwerkende organisaties en dienstverleners die meewerken aan de indicatiestelling en vraagverheldering toegang nodig hebben tot persoonsgegevens van de personen met een handicap.

De manier waarop informatie wordt vergaard voor prioritering lijkt ons in de nieuwe toeleidingsprocedure **minder transparant**. Het is onduidelijk welke informatie nodig is voor toekenning van een prioriteitengroep om het wegvallen van het ondersteuningsplan en het verschuiven van het zorgzwaarte-instrument (naar de tweede fase) te ondervangen.

Het lijkt erop dat bij de prioritering meer gebruik zal gemaakt worden van informatie en adviezen van betrokken zorgaanbieders en diensten, het zorg- en ondersteuningsnetwerk. Wat zal dit betekenen voor **inspraak en zeggenschap** van de persoon met een handicap zelf over de eigen ondersteuningsvraag en dringendheid ervan? En wat betekent dit voor personen die op dat moment geen ondersteuning genieten vanuit diensten of voorzieningen? Ontstaat er zo een risico dat mensen met een dringende ondersteuningsnood onder de radar zullen blijven of in een te lage prioriteitengroep terechtkomen?

NOOZO vindt dat de gegevensdeling **zorgvuldig, veilig en transparant** dient te worden georganiseerd. De overheid moet gepaste technische en organisatorische maatregelen treffen die

nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens, conform de Europese wetgeving, de algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

NOOZO meent dat informatie delen met samenwerkende organisaties en dienstverleners niet tot de geijkte procedure behoort en slechts onder bepaalde voorwaarden kan. Een voorwaarde is dat de toegang **zowel inhoudelijk als in duurtijd strikt beperkt** blijft tot wat noodzakelijk is, en enkel gebruikt mag worden in functie van de toeleidingsprocedure (mits toestemming van de gebruiker).

We schuiven het **principe van 'geïnformeerde toestemming van de gebruiker'** naar voren als absoluut uitgangspunt: informatie wordt uitsluitend gedeeld mits expliciete toestemming van de gebruiker. Hierbij moet de gebruiker steeds inzagerecht hebben in het eigen dossier en op een toegankelijke en eenvoudige wijze toestemming terug kunnen intrekken of bepaalde zorgverleners uitsluiten van toegang tot gegevens.

Gebruikers moeten ook altijd de mogelijkheid behouden om zelf informatie te delen. Ondersteuning moet altijd gegarandeerd worden, ook wanneer een persoon geen toestemming geeft om informatie te delen.

Gegevens die bewaard worden in het kader van wetenschappelijk onderzoek dienen **geanonimiseerd** te worden om het recht op privacy te waarborgen. Ook de voorgestelde bewaartermijnen in het kader van langetermijnstudies en doeleinden ervan moeten in lijn zijn met de algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

## **Verplichting tot voorlegging van een uittreksel uit het strafregister**

NOOZO vindt het een positieve maatregel dat elke nieuwe medewerker binnen voorzieningen met kwetsbare meerderjarigen een uittreksel uit het strafregister moet voorleggen. Deze

verplichting komt de veiligheid en het welzijn van personen met een handicap ten goede.

NOOZO meent dat deze verplichting niet alleen van toepassing moet zijn op nieuwe medewerkers, maar ook op (meerderjarige) **jobstudenten en vrijwilligers** die in aanraking komen met kwetsbare meerderjarigen. We denken dat het ook nuttig kan zijn om deze maatregel uit te breiden naar andere organisaties, vrijwilligersorganisaties, individuele begeleiders of persoonlijk assistenten in loondienst, enzovoorts.

## **Samenloop van procedures en verhaalmogelijkheden**

Het voorstel van decreet spreekt zich niet duidelijk uit over de **verschillende beroepsprocedures** tijdens de aanvraagprocedure en het moment van terbeschikkingstelling. Op welke manier kan een persoon met een handicap de beslissingen over prioriteitengroep en budgetcategorie voor de heroverwegingscommissie of arbeidsrechtbank aanvechten?

In de huidige procedure ontvangt de PVB-aanvrager een voorlopige toekenningsbeslissing waartegen je een intern beroep kan aantekenen bij de heroverwegingscommissie. Bij de definitieve toekenningsbeslissing kan je een beroep instellen bij de arbeidsrechtbank.

In de nieuwe toeleidingsprocedure krijgt de PVB-aanvrager nog maar één toekenningsbeslissing. Het lijkt alsof de PVB-gerechtigde de keuze krijgt om zowel een intern beroep aan te tekenen bij de heroverwegingscommissie als een beroep bij de arbeidsrechtbank. Het voorstel van decreet wijst erop dat "als er gebruik wordt gemaakt van de heroverwegingsprocedure, die doorlopen moet zijn voor een verzoekschrift bij de arbeidsrechtbank kan worden ingediend." Maar kan je bijvoorbeeld meteen naar de arbeidsrechtbank stappen of moet je eerst langs de heroverwegingscommissie? Het is belangrijk dat de

toekenningsbeslissing duidelijk vermeldt dat er twee beroepsmogelijkheden zijn en wat de verhouding daartussen is.

In de eerste fase kan uitsluitend de toekenning met prioritering aangevochten worden en niet de budgetcategorie, simpelweg omdat de persoon geen inschaling en budgetcategorie toegewezen krijgt. Vermits er geen ondersteuningsplan en zorgzwaarte-inschaling is opgemaakt, hebben **beoordelaars of rechters minder informatie ter beschikking** om een juist oordeel te vellen. Ze zullen zich uitsluitend kunnen beroepen op een verslag van het multidisciplinair team.

Doordat de budgethoogte pas in de tweede fase wordt bepaald na een wachtperiode, kan de PVB-gerechtigde in dit nieuwe systeem zijn budgetcategorie pas een eerste keer aanvechten bij de beslissing tot terbeschikkingstelling van een budget.

Zo verdwijnt de mogelijkheid om een intern beroep bij de heroverwegingscommissie in te dienen tegen je inschaling of budgethoogte-bepaling. De verhaalmogelijkheden beperken tot een beroepsmogelijkheid bij de arbeidsrechtbank betekent een **achteruitgang van de verhaalmogelijkheden** voor de persoon. Bovendien ontwijkt de overheid de verantwoordelijkheid die ze heeft als er geen administratieve verhaalmogelijkheid meer is bij de overheid zelf.

Ten slotte verhoogt het enorm de drempels voor personen met een handicap om in het verweer te gaan tegen beslissingen van de overheid. De procedure via de arbeidsrechtbank is **omslachtig, hoogdrempelig en duur** in vergelijking met een intern beroep via de heroverwegingscommissie.

Door het uit elkaar halen van prioritering, inschaling en toekenning budgethoogte verdwijnen er belangrijke administratieve en juridische verhaalmogelijkheden. Het is voor NOOZO belangrijk dat **dezelfde verhaalmogelijkheden behouden** blijven.



## 5. Woordenlijst

---

- **Handicapdiversiteit:** betekent dat er veel verschillende soorten handicaps zijn, en dat iedere persoon met een handicap anders is. Sommige mensen hebben bijvoorbeeld een lichamelijke beperking, anderen hebben een verstandelijke beperking, of een psychische kwetsbaarheid. Sommige handicaps zijn zichtbaar, zoals wanneer iemand een rolstoel gebruikt. Andere zijn onzichtbaar, zoals autisme, doofblindheid of chronische vermoeidheid. Handicapdiversiteit wil zeggen dat we rekening houden met al die verschillen en dat iedereen op zijn of haar eigen manier ondersteuning nodig heeft. Het is belangrijk dat iedereen de zorg en ondersteuning krijgt die bij hem of haar past.
- **Heroverwegingscommissie:** een commissie die adviseert over vragen om een beslissing terug te draaien als je het niet eens bent met een beslissing van het VAPH, bijvoorbeeld rond je budget of ondersteuning, hulpmiddelen of erkenning van de handicap.
- **Indicatiestelling:** het proces waarbij een hulpverlener of deskundige samen met de persoon en zijn omgeving onderzoekt welke hindernissen een persoon in het dagelijks leven ervaart en welke hulp of ondersteuning het beste ingezet kan worden. Een indicatiestelling wordt op vraag van de persoon of zijn vertegenwoordiger uitgevoerd bij een persoon die geen attest heeft. Enkel gemachtigde indicatiestellers, zoals bijvoorbeeld diensten maatschappelijk werk (DMW) van een ziekenfonds, mogen een indicatiestelling uitvoeren.
- **Multidisciplinair:** een onderwerp bestuderen vanuit verschillende expertises of domeinen tegelijk. In een multidisciplinair team (MDT) zitten bijvoorbeeld een psycholoog, een maatschappelijk werker, een arts enzovoort.
- **Ondersteuningsplan (OP PVB):** een document waarin je je zorgvraag verduidelijkt. Dit plan bevat onder andere jouw huidige situatie, welke zorg en ondersteuning je wil, hoe je

tewerk bent gegaan om je zorgvraag te verduidelijken en hoe dringend je een budget nodig hebt. Je kan dit plan zelf invullen of hulp vragen aan je omgeving of een dienst ondersteuningsplan.

- **Open-end financiering:** hierbij volgen de budgetten de noden, dus als er meer zorgvragers zijn, wordt er meer budget vrijgemaakt.
- **Persoonlijk assistentiebudget (PAB):** budget dat dient om de assistentie die kinderen en jongeren met een handicap nodig hebben te organiseren en te betalen.
- **Persoonsvolgend budget (PVB):** budget dat dient om de ondersteuning die meerderjarige personen met een handicap nodig hebben te organiseren en te betalen.
- **Standstill-verplichting:** een bepaling in de Belgische Grondwet waardoor de overheid verleende rechten van mensen niet zomaar mag afbouwen of verminderen, maar in de toekomst behouden dienen te blijven en liefst nog verbeteren. Als je bijvoorbeeld recht hebt op een bepaalde vorm van hulp of ondersteuning, dan mag de overheid dat recht niet zomaar afpakken of verminderen.
- **Terbeschikkingstelling:** het moment waarop je het budget effectief krijgt.
- **Toeleidingsprocedure:** de stappen die je moet doorlopen vanaf de aanvraag tot het effectief krijgen van het budget.
- **Uittreksel strafregister:** officieel document waarin de eventuele strafrechtelijke veroordelingen op naam van een persoon vermeld worden. Vroeger werd dit 'getuigschrift van goed zedelijk gedrag' genoemd.
- **Verhaalmogelijkheid:** de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen een beslissing.
- **Vraagverheldering:** onderdeel van je ondersteuningsplan (zie hoger) waarbij je in kaart brengt hoe je je leven wil leiden en welke ondersteuning je daarvoor nodig hebt. Je kan een proces van vraagverheldering zelf doorlopen. Of je kan hiervoor in

gesprek gaan met je familie, vrienden of een professioneel begeleider om helder te krijgen wat je ondersteuningsvraag is.

- **Zorgzwaarte-inschaling (ZZI)**: een onderverdeling naargelang hoeveel zorg je nodig hebt. De ZZI dient om de ondersteuningsnood objectiever te maken. Deze inschaling gebeurt door een multidisciplinair team (zie hoger) aan de hand van een vragenlijst.